

TÜBİTAK

***AB 6.Çerçeve Programı
Türkiye'nin Katılımı
Organizasyon Tiplerine
Göre Dağılım Analizi***

20 Ekim 2006

Giriş

Ülkemizin AB Çerçeve Programlarına resmi olarak katılımı ilk olarak 6. Çerçeve Programında gerçekleşmiştir. 2002-2006 yılları arasında yürütülmüş olan 6. Çerçeve Programının hedefi, Avrupa Komisyonu tarafından belirlenmiş öncelikli alanlarda (örn., Bilgi ve iletişim teknolojileri, Yaşam bilimleri, Gıda kalitesi ve güvenliği, vb.) çok uluslu ve çok disiplinli araştırma projelerini destekleyerek Avrupa sanayisinin ihtiyaç duyduğu bilimsel ve teknolojik temelleri güçlendirmek ve Avrupa'nın küresel ekonomideki rekabet gücünü artırmaktır. Çerçeve Programlarına katılım aracılığı ile ülkemiz bilim ve araştırma alanında Avrupa ile bütünleşmektedir. Aynı zamanda, araştırmacılarımız bilim ve teknoloji alanında yeniliklerin üretilmesinde görev alarak ülkemizin rekabet gücünün artırılmasına da katkıda bulunmaktadır.

Türkiye'nin 6. Çerçeve Programına katılım performansına yönelik olarak, TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından bugüne değin çeşitli raporlar yayınlanmıştır. Katılım başarımızın değerlendirilmesinde temel alınması gereken kriterlerden bir tanesi de 6. Çerçeve Programı projelerinde yer alan kurum ve kuruluşlarımızın organizasyon türlerine göre dağılımlarıdır. Bu göstergeler aracılığı ile, Türkiye'de Araştırma ve Geliştirme faaliyetleri yürütme potansiyeli olan çeşitli kuruluşların ne derece bu potansiyellerini Çerçeve Programları projelerine yansıtmış oldukları belirlenebilecektir. Ayrıca, Çerçeve Programlarına yönelik daha fazla bilgilendirme ve teşvik ihtiyacı bulunan organizasyon türleri de tespit edilebilecektir.

Bu raporumuzda, 2006 yılı Ekim ayı itibarı ile Türkiye'nin 6. Çerçeve Programı'na katılımı organizasyon türleri temelinde değerlendirilmektedir. İlerleyen bölümlerde, genel katılım durumumuz ve her bir tematik alan için organizasyon türü temelinde istatistikler sunulmaktadır.

Genel Durum

Ülkemizin katılım performansına baktığımızda, 6. Çerçeve Programı süresince, Programda yer alan tüm öncelikli alanlar genelinde Avrupa Komisyonu'na Türkiye'nin ortak olarak yer aldığı toplam 2,947 proje başvurusu yapıldığı görülmektedir. Bu başvurular sonucunda, % 15.4'lük bir başarı oranı ile toplam 453 proje ortağı kuruluşumuz 6. Çerçeve Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenmiştir.

	Adet
Proje Ortağı Başvuru Sayısı	2947
Kazanan Proje Ortağı Sayısı	453

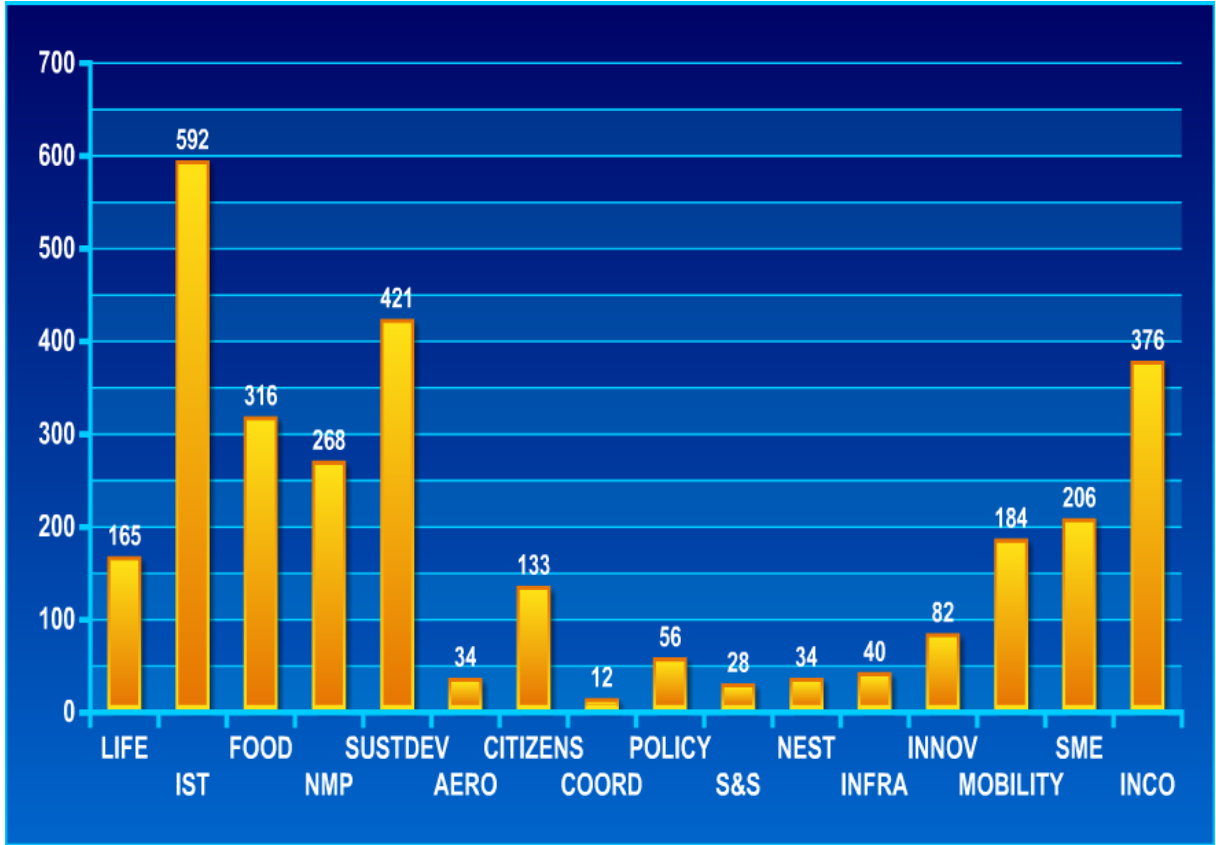
Tablo 1: AB 6.Çerçeve Programı'na toplam başvuru ve desteklenen ortaklık sayıları

6. Çerçeve Programı kapsamında yapılan proje başvurularının, Avrupa genelinde, yaklaşık % 12'sinin desteklenmekte olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin başarı oranının oldukça yeterli seviyede olduğu görülmektedir. Ancak, yapılan proje başvuru sayısının çoğalması ve farklı sektörlerden kuruluşlarımızın (örn., üniversite, araştırma merkezi, sanayi, STK, vb.) projelerde dengeli oranlarda yer alması ülkemize sağlanacak katma değeri artıracaktır.

Alanlara göre toplam başvuru ve desteklenme sayıları

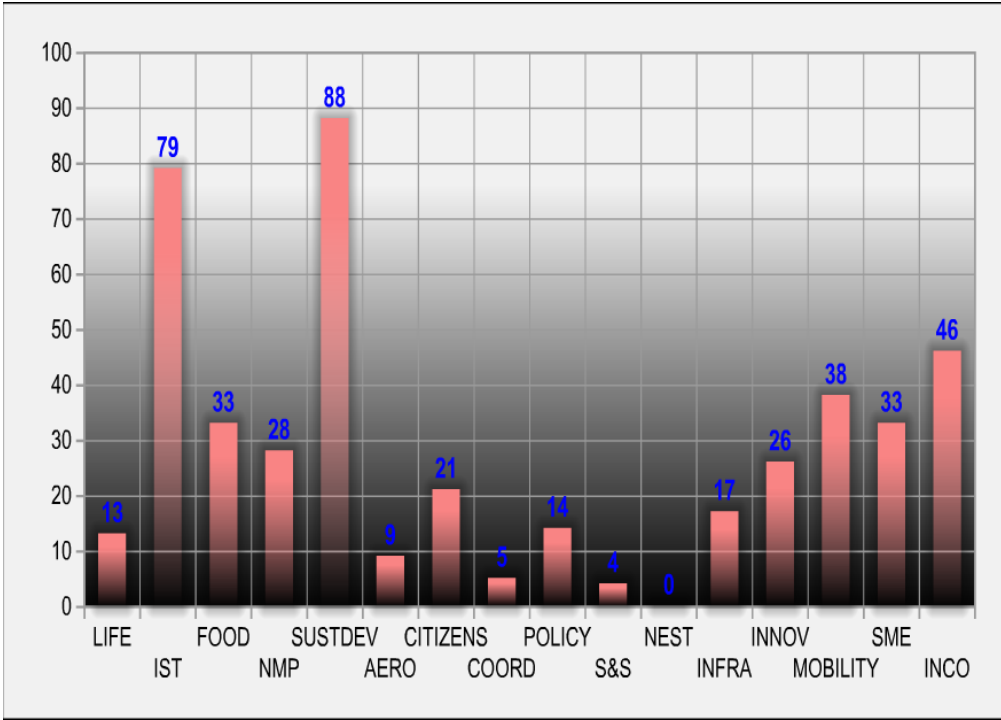
Toplam başvuru sayılarına bakıldığında, ülkemizden AB 6.Çerçeve Programı'na en çok 592 başvuruyla "Bilgi Toplumu Teknolojileri" tematik alanına proje ortaklığı başvurusu yapıldığı görülmektedir. Bu alanı 421 başvuruyla "Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler" tematik alanı ve 376 başvuruyla "Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri" yatay alanı takip etmektedir.

Bunun yanı sıra, "Gıda Kalitesi ve Güvenliği", "Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları", "Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji", "Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim" tematik alanları ve "Marie Curie Eylemleri- İnsan Kaynakları ve Araştırmacıların Dolaşımı (Mobility)", "KOBİ Etkinlikleri" yatay alanları da ülkemizden çok sayıda ortaklık başvurusunun yapıldığı alanlardır.

Şekil 1: AB 6.Çerçeve Programı'na Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının AB 6.Çerçeve Programı alanlarına göre dağılımı

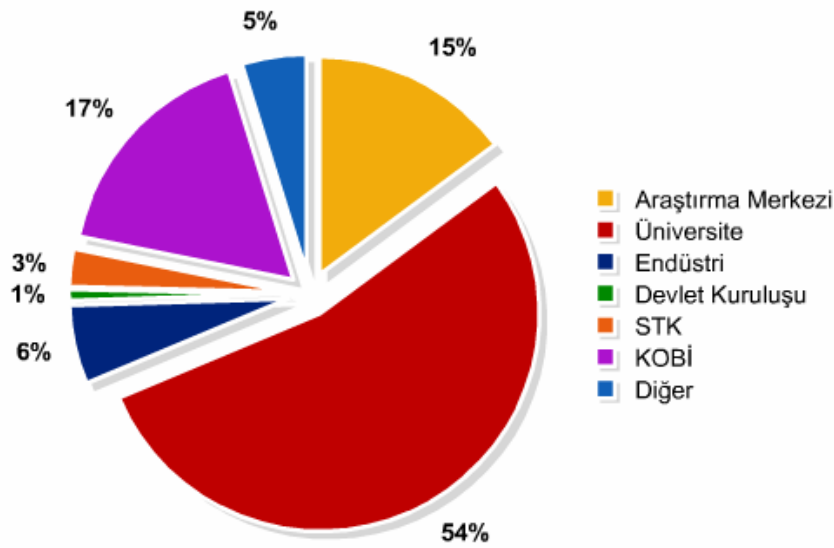
Desteklenen projelerin alanlara göre dağılımına bakıldığında; Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen projelerdeki Türk Kuruluşlar, 88 proje ortaklığı ile en çok "Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler" tematik alanında yer almaktadır. Bu alanı, 79 proje ortaklığı ile "Bilgi Toplumu Teknolojileri" tematik alanı ve 46 proje ortaklığı ile "Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri" yatay alanı takip etmektedir. Bu alanlarla beraber "Marie Curie Eylemleri- İnsan Kaynakları ve Araştırmacıların Dolaşımı (Mobility)", "KOBİ Etkinlikleri", "Araştırma/Yenilik (İnovasyon) Politikalarının Geliştirilmesi" yatay alanları ve "Gıda Kalitesi ve Güvenliği", "Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları", "Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim" tematik alanları da çok sayıda proje ortaklığının kurulduğu alanlardır.

Şekil 2: AB 6.Çerçeve Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen projeler içerisindeki Türk Kuruluşların ortaklık sayılarının AB 6.Çerçeve Programı alanlarına göre dağılımı.

Organizasyon Tiplerine Göre AB Çerçeve Programı'na katılım

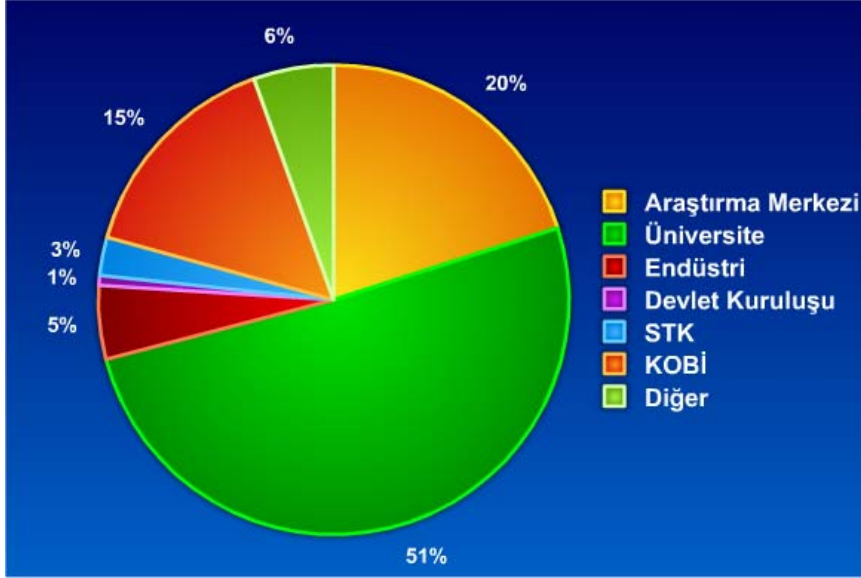
AB 6.Çerçeve Programı'na ülkemizden giden proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı incelendiğinde, başvuruların yaklaşık yarısının (% 54) üniversiteler tarafından yapıldığı görülmektedir. En çok başvuruların yapıldığı organizasyon tipleri sırasıyla, üniversiteler (%54), KOBİ'ler (%17) ve araştırma merkezleri (%15)'dir.

Şekil 3: AB 6.Çerçeve Programı'na Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen proje ortaklıklarına bakıldığında da yine toplam ortaklıkların % 51'inin üniversitelere ait olduğu görülmektedir. Üniversiteleri, % 20 ile araştırma merkezleri ve % 15 ile KOBİ'ler takip etmektedir. Avrupa Komisyonu tarafından AB 6.Çerçeve Programı kapsamında desteklenen projelerde en çok ortaklığı bulunan organizasyon tipleri sırasıyla üniversiteler, araştırma merkezleri ve KOBİ'lerdir.

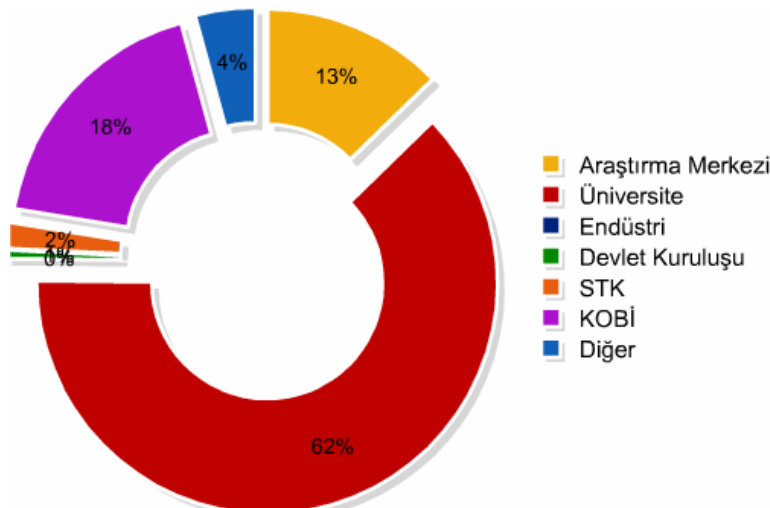

Şekil 4: AB 6.Çerçeve Programı kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen projeler içerisindeki Türk Kuruluşların organizasyon tiplerine göre dağılımı.

Alanlara göre proje ortaklığı başvuruları ve desteklenme sayılarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji

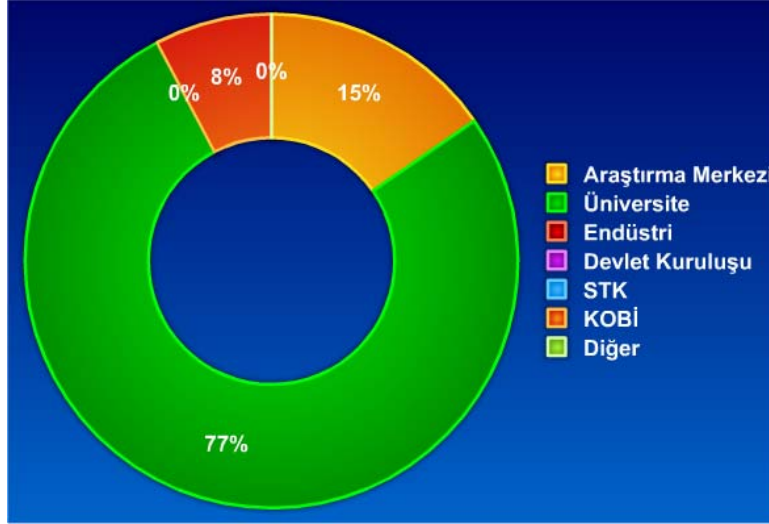
Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji tematik alanında yapılan başvuruların çoğunluğu (%62) üniversiteler tarafından yapılmıştır. Üniversiteleri, % 18'le KOBİ'ler ve % 13 ile araştırma merkezleri takip etmektedir.

Şekil 5: AB 6.Çerçeve Programı Yaşam Bilimleri alanında Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

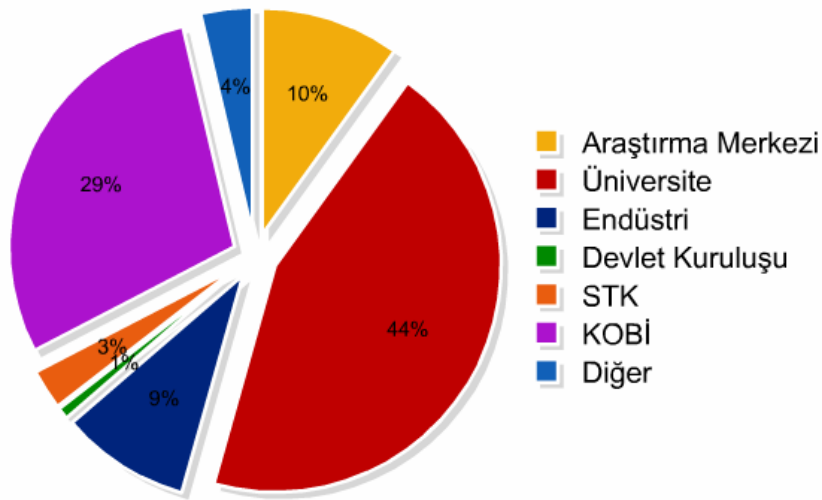
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının büyük çoğunluğu da yine üniversitelerden gerçekleşmiştir (%77). Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 15 ile araştırma merkezleri ve % 8 ile KOBİ'ler takip etmektedir.

Şekil 6: AB 6.Çerçeve Programı Yaşam Bilimleri, Genom Bilim ve Sağlık için Biyoteknoloji alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Bilgi Toplumu Teknolojileri

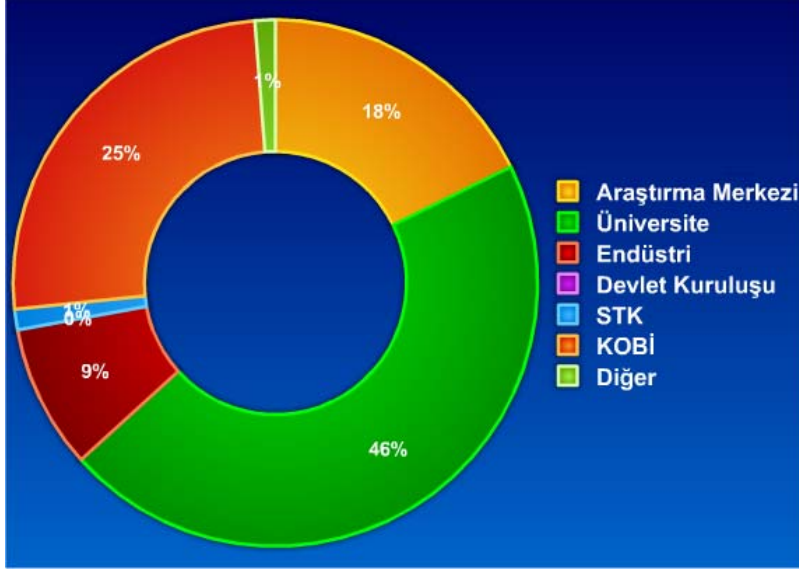
Bilgi Toplumu Teknolojileri tematik alanına en çok üniversiteler tarafından ortaklık başvurusu yapılmıştır (toplam başvuruların % 44'ü). Üniversiteleri, % 29'la KOBİ'ler % 10'la araştırma merkezleri ve % 9'la endüstri kuruluşları takip etmektedir.

Şekil 7: AB 6.Çerçeve Programı Bilgi Toplumu Teknolojileri alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

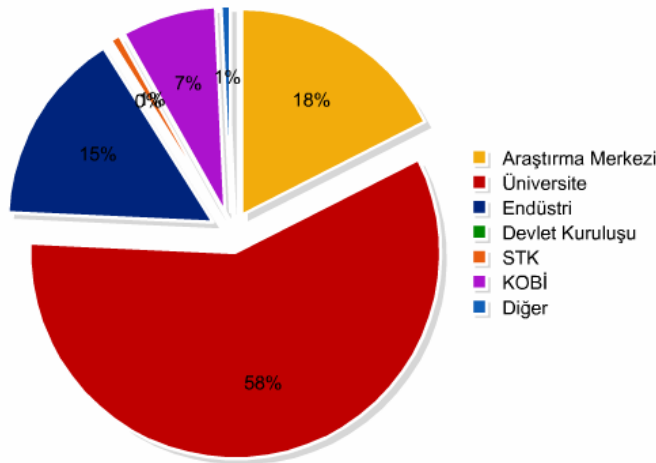
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının büyük çoğunluğu da yine üniversitelerden gerçekleşmiştir (%46). Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 25 ile KOBİ'ler, % 18 ile araştırma merkezleri ve %9'la endüstri kuruluşları takip etmektedir.

Şekil 8: AB 6.Çerçeve Programı Bilgi Toplumu Teknolojileri alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları

Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları tematik alanında yapılan başvuruların çoğunluğu (%58) üniversiteler tarafından yapılmıştır. Üniversiteleri, % 18'le KOBİ'ler ve % 15 ile araştırma merkezleri takip etmektedir.

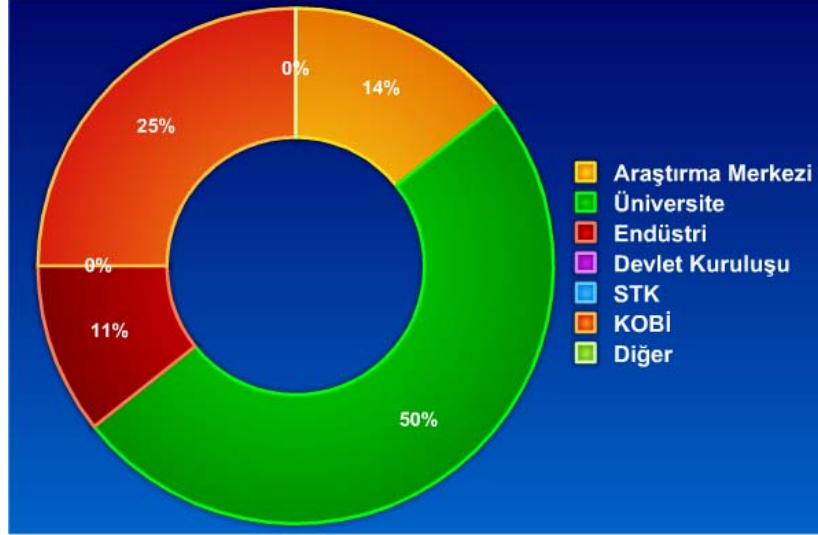

Şekil 9: AB 6.Çerçeve Programı Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

TÜBİTAK AB 6.ÇP'na Türkiye'nin Katılımı, Organizasyon Tiplerine Göre Dağılım Analizi

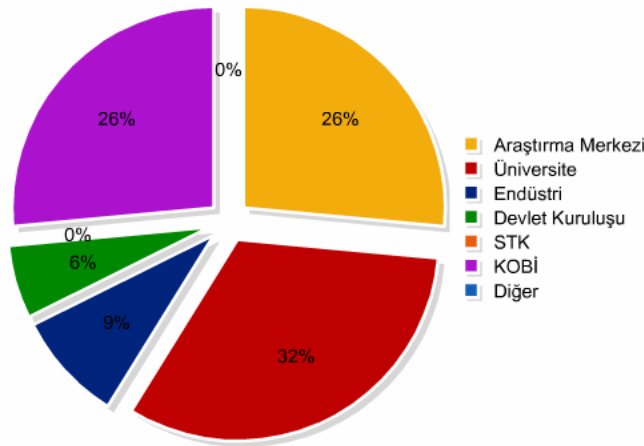
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının yarısı üniversitelerden gerçekleşmiştir . Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 25 ile KOBİ'ler, % 14 ile araştırma merkezleri ve % 11 ile endüstri kuruluşları takip etmektedir.

Şekil 10: AB 6.Çerçeve Programı Nanoteknoloji ve Nanobilimler, Bilgi Tabanlı Çok Fonksiyonlu Malzemeler, Yeni Üretim Süreçleri ve Araçları alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Havacılık ve Uzay

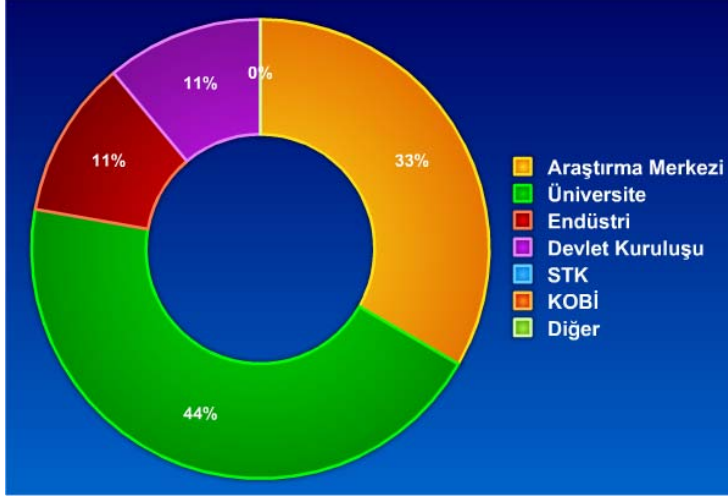
Havacılık ve Uzay tematik alanında yapılan başvurular en çok üniversiteler (%32), KOBİ'ler (%26) ve araştırma merkezleri (%26) tarafından yapılmıştır. Endüstri kuruluşlarının yaptıkları başvurular, toplam başvuruların % 9'unu ve devlet kuruluşlarının başvuruları toplam başvuruların % 6'sını oluşturmaktadır.

Şekil 11: AB 6.Çerçeve Programı Havacılık ve Uzay alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

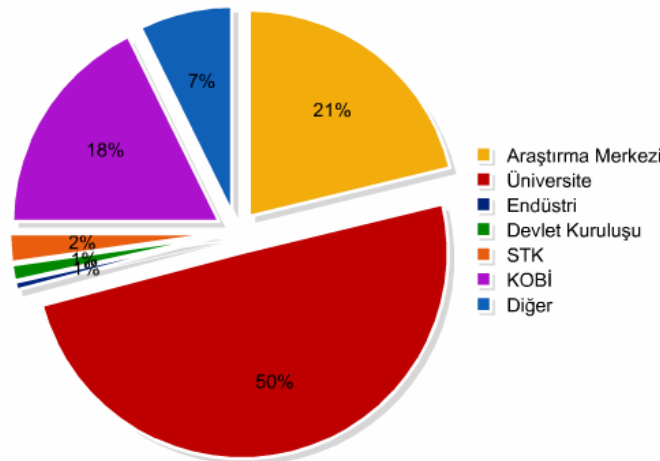
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının % 44'ü üniversitelere aittir. Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 33 ile araştırma merkezleri, % 11 KOBİ'ler ve yine % 11 ile devlet kuruluşları takip etmektedir.

Şekil 12: AB 6.Çerçeve Programı Havacılık ve Uzay alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Gıda Kalitesi ve Güvenliği

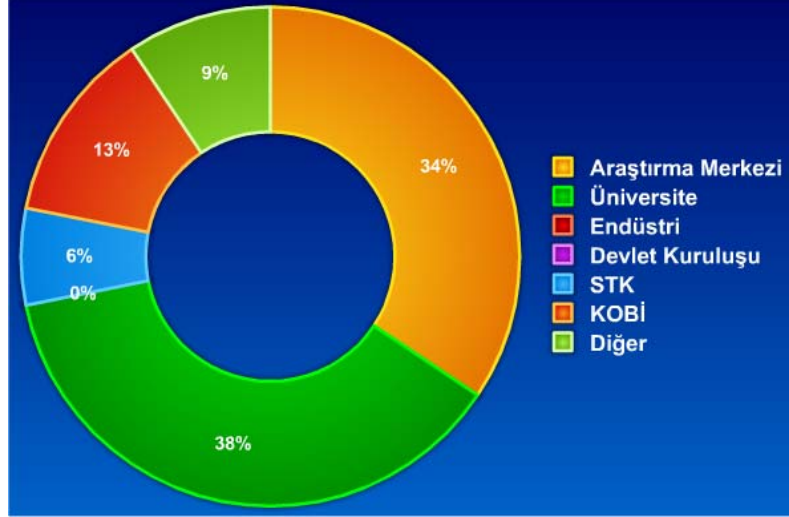
Gıda Kalitesi ve Güvenliği tematik alanında yapılan başvuruların yarısı üniversiteler tarafından yapılmıştır. Üniversiteler, toplam başvuruların % 50'siyle bu alanda en çok proje ortaklığı başvurusunun gittiği organizasyon tipidir. Üniversitelerden sonra en çok başvuru, araştırma merkezlerinden (%21) ve KOBİ'lerden (%18) yapılmıştır.

Şekil 13: AB 6.Çerçeve Programı Gıda Kalitesi ve Güvenliği alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

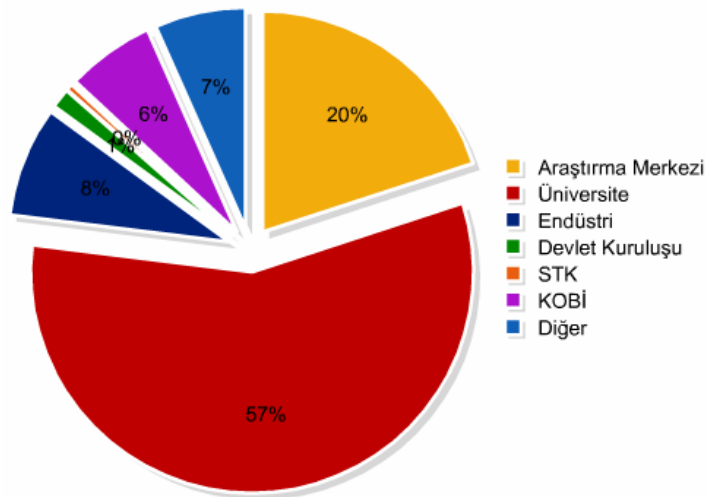
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının % 38'i üniversitelere, % 33'ü araştırma merkezlerine aittir. Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden ve araştırma merkezlerinden sonra % 13 ile endüstri kuruluşları, % 9 ile diğer organizasyon tipleri ve % 6 ile STK'lar takip etmektedir.

Şekil 14: AB 6.Çerçeve Programı Gıda Kalitesi ve Güvenliği alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler

Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler tematik alanında yapılan başvurular en çok üniversitelerden (% 57) yapılmıştır. Üniversiteleri, toplam proje ortaklığı başvurularının % 20'sini oluşturan araştırma merkezleri takip etmektedir. Endüstri kuruluşlarının yaptıkları başvurular, toplam başvuruların % 8'unu ve dKOBİ'lerin başvuruları toplam başvuruların % 7'sini oluşturmaktadır.

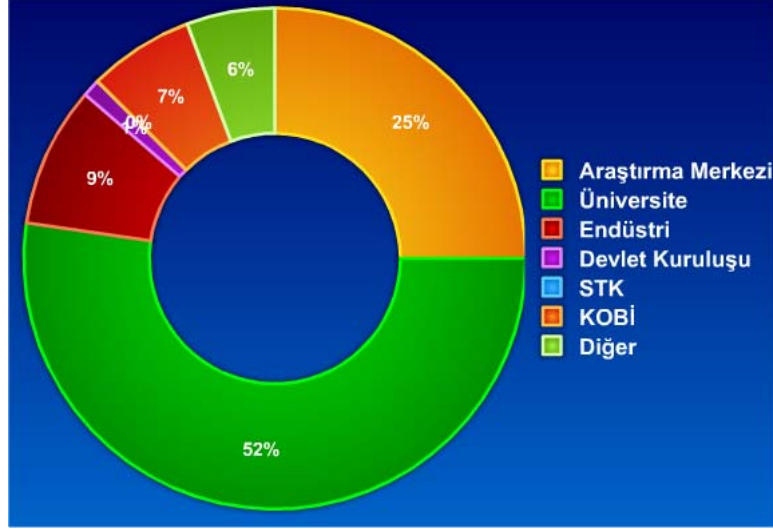

Şekil 15: AB 6.Çerçeve Programı Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

TÜBİTAK AB 6.ÇP'na Türkiye'nin Katılımı, Organizasyon Tiplerine Göre Dağılım Analizi

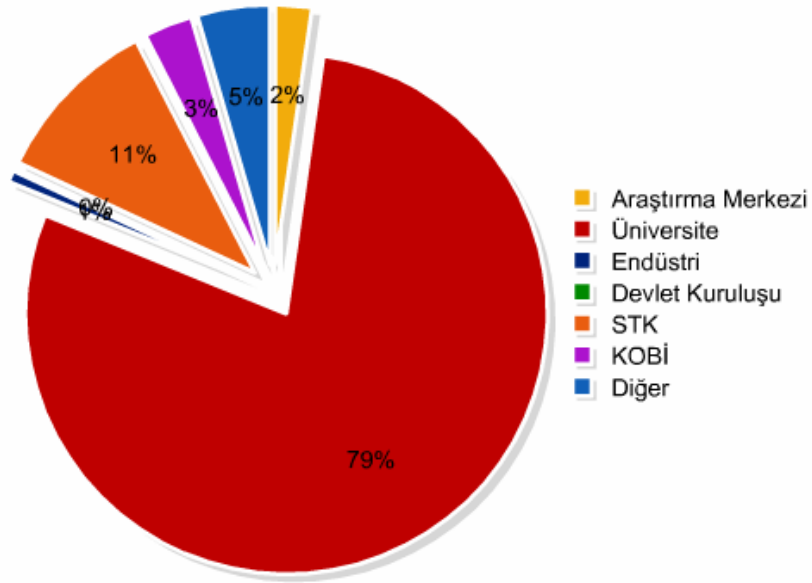
Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının % 52'si üniversitelere aittir. Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 25 ile araştırma merkezleri, % 9 ile endüstri kuruluşları ve % 7 ile KOBİ'ler takip etmektedir.

Şekil 16: AB 6.Çerçeve Programı Sürdürülebilir Kalkınma, Küresel Değişim ve Ekosistemler alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim

Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim tematik alanında yapılan başvuruların çok büyük bir bölümünü üniversiteler oluşturmaktadır. Toplam başvuruların % 76'sını kapsayan üniversiteleri, % 11 ile STK'lar takip etmektedir.

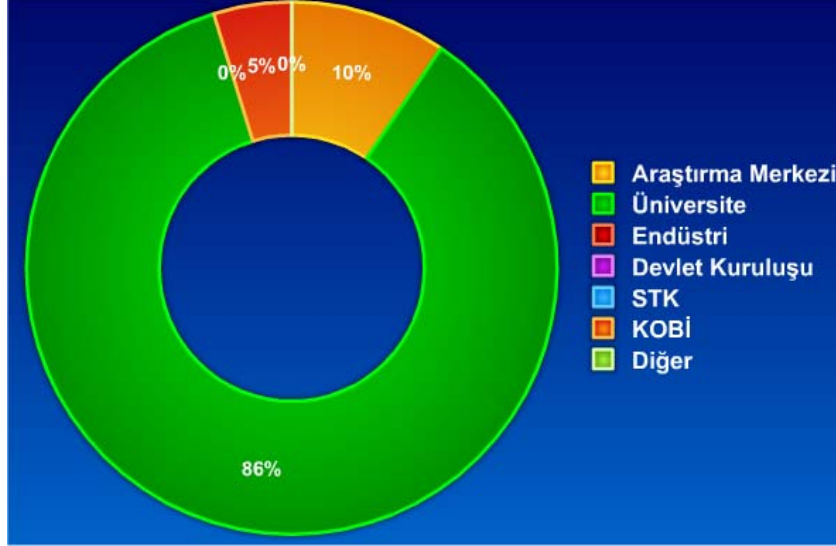

Şekil 17: AB 6.Çerçeve Programı Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim alanına Türkiye'den yapılan proje ortaklığı başvurularının organizasyon tiplerine göre dağılımı

TÜBİTAK AB 6.ÇP'na Türkiye'nin Katılımı, Organizasyon Tiplerine Göre Dağılım Analizi

Bu tematik alanda desteklenen proje ortaklıklarının % 86'sı üniversitelere aittir. Bu alanda yürüyen projelerdeki Türk ortaklıkları, üniversitelerden sonra % 10 ile KOBİ'ler ve % 5 ile endüstri kuruluşları takip etmektedir.

Şekil 18: AB 6.Çerçeve Programı Bilgi Temelli Toplumda Yurttaşlık ve Yönetişim alanında Türkiye'den desteklenen proje ortaklıklarının organizasyon tiplerine göre dağılımı

Genel Değerlendirme

Türkiye'nin 6. Çerçeve Programına en aktif olarak katılım sağladığı ilk üç öncelikli alan sırasıyla “Sürdürülebilir Kalkınma”, “Bilgi Toplumu Teknolojileri”, ve “Uluslararası İşbirliği” alanlarıdır. Yapılan proje başvuruları ve kazanan projeler genel olarak değerlendirildiğinde, 6. Çerçeve Programına ülkemizde en fazla ilgi gösteren kurumların üniversitelerimiz olduğu görülmektedir. Üniversiteler, tüm öncelikli alanlarda tutarlı biçimde en fazla proje başvurusunda yer alan ve dolayısıyla en fazla desteklenen organizasyon türüdür (% 51). 2003 yılı istatistiklerine göre, ülkemizdeki tam zamanlı Ar-Ge personelinin % 63.2'si üniversitelerimizde, % 20.5'i sanayi sektöründe ve % 16.3'ü devlet kuruluşlarımızda görev yapmaktadır. Türkiye'de 2004 yılında yapılan toplam Ar-Ge harcamaları içinde üniversitelerimizin, sanayi kesiminin ve kamu kesiminin payları ise sırasıyla % 67.9, % 24.2 ve % 8'dir. Bu istatistikler göz önünde bulundurulduğunda, 6. Çerçeve Programı projelerinde yoğun olarak üniversitelerimizin yer almış olmasının son derece olağan bir sonuç olduğu görülmektedir.

6. Çerçeve Programı projelerinde yer alan Endüstri kuruluşlarımız ve KOBİ'ler bir arada değerlendirildiğinde, genel olarak sanayinin % 20 oranında temsil edildiği görülmektedir. Bu oran da, Türkiye'nin genel Ar-Ge istatistikleri ile tutarlıdır, ancak, üniversitelerimizde olduğu gibi sanayimizin ve de özellikle KOBİ'lerimizin proje başvuru sayılarının artırılması faydalı olacaktır.

Devlet kuruluşlarımızın 6. Çerçeve Programında görece en az temsil edilen organizasyon türü olduğu görülmektedir (% 1). Kamu kuruluşlarımızın 7. Çerçeve Programında daha etkili katılım sağlamalarına katkıda bulunmak amacıyla, TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından Kamu Farkındalık Programı başlatılmıştır. Bu Program aracılığı ile kamu kurumlarımızı Çerçeve Programları hakkında bilgilendirmeye yönelik çeşitli faaliyetler yürütülmektedir.